



Rotterdam, juni 2025

Beste zusters en broeders,

Dit jaar vieren we wereldwijd een heilig jaar: een jaar van hoop. Maar hoop is niet altijd makkelijk in woorden te vatten. Daardoor wordt praten over hoop soms vlak, of vol clichés die het hart niet raken. Maar hoe kun je dan wél over hoop spreken?

Voor ons als religieuzen komt daar iets bij. Vanaf het begin van onze intrede in een orde of congregatie zijn wij geroepen om te getuigen van de hoop die in ons leeft (1 Petrus 3:15). Dat doen we in ons gebed, in ons samenleven, en in onze inzet voor het zielenheil van mensen en de zorg voor de schepping. Althans, dat is het ideaal. In de praktijk is dat soms lastig. Want over hoop praten is moeilijker dan het lijkt.

Tegelijkertijd zoeken veel mensen om ons heen naar plekken waar ze hoop kunnen vinden. Waar religieuze gemeenschappen hun deuren openen, zijn gastenhuizen vaak maanden van tevoren volgeboekt. En zelfs tijdens een open koffieochtend ontstaan vaak al diepe gesprekken. Al die gasten en bezoekers zoeken iets: rust, vrede, God. Maar ook iets dat hen verder helpt als ze weer vertrekken. Iets dat hen draagt, steunt en richting geeft: een hoop die blijft.

Als we eerlijk zijn, herkennen we die zoektocht. Ook wij zijn, met vallen en opstaan, al jaren onderweg. Soms vol vuur, soms op ons tandvlees. En soms voelen we ons daarin alleen. Zelfs midden in een gemeenschap.

Een paar maanden geleden hebben bisschop Van den Hende en ik een brief geschreven over hoop, samen met een methode om hierover met jongeren in gesprek te gaan. In overleg met de KNR heb ik deze brief en gespreksmethode aangepast voor gebruik in religieuze leefgemeenschappen en kloosters. U vindt deze documenten als bijlagen bij deze brief. Ik hoop dat ze u kunnen helpen om samen in gesprek te gaan. Om samen te ontdekken hoe wij religieuzen geroepen zijn om pelgrims van de hoop te zijn. En om een gemeenschap te worden die een pleisterplaats van hoop kan zijn voor anderen.

In verbondenheid,



Richard Steenvoorde OP

Handleiding voor een luistergesprek over hoop

Een luistergesprek gaat over écht luisteren naar elkaar. Het is geen debat waarin je probeert gelijk te krijgen, maar een moment om samen te ontdekken wat hoop voor ieder van ons betekent. Het is belangrijk om te horen wat anderen ervaren en delen.

Vorbereiding

- Wat heb je nodig? Zorg dat iedereen de voorgaande inleidende brief over hoop en de vragen heeft gelezen voor het gesprek.
- Hoeveel mensen? Voor groepen groter dan tien personen is het handig om kleinere groepjes te maken. Zo kan iedereen meedoen.
- Wat doet de gespreksleider? De leider zorgt ervoor dat iedereen kan spreken, luisteren en stil kan zijn. Nodig iedereen uit om zijn of haar mening te delen, maar forceer dit niet. Laat iemand korte aantekeningen maken van wat er gezegd wordt.

De opzet van het gesprek

- Zitten in een cirkel: Zorg dat iedereen elkaar kan zien, bijvoorbeeld door in een kring te zitten.
- Begin met ontsteken van een kaars en Bijbellezing: Steek een kaars aan en lees een korte tekst over hoop (bijvoorbeeld een citaat of Bijbelvers). Dit helpt om een rustige sfeer te creëren.

Eerste ronde: Wat betekent hoop voor jou?

1. Stilte: Lees in stilte de vragen en denk hierover na. Je kunt ook bidden als je dat wilt (5 minuten).
2. Delen: Vertel om de beurt in 2-3 minuten wat hoop voor jou betekent. De anderen luisteren zonder te reageren.

Tweede ronde: Wat raakt jou in wat je hebt gehoord?

1. Stilte: Denk na over wat je geraakt heeft in de verhalen van de anderen. Schrijf op wat je belangrijk vond (5 minuten).
2. Delen: Vertel om de beurt wat jou het meest raakte in de verhalen van anderen (4 minuten per persoon).

Derde ronde: Hoe kunnen we samen hoop verspreiden?

1. Vrij gesprek: Praat samen over hoe jullie hoop zichtbaar kunnen maken in jullie eigen leven en omgeving. Zorg dat iedereen aan bod komt.
2. Afronding: Sluit af met een kort gebed (bijvoorbeeld in stilte) en een gezamenlijk Onze Vader of Weesgegroet.



10 gespreksvragen voor een luistergesprek (kies er 1 per keer)

1. Wat heeft mij de afgelopen maanden geholpen om hoopverlener te blijven?
2. Wanneer ervaren wij ons klooster als een echte pleisterplaats van de hoop voor anderen?
3. Hoe klinkt het evangelie anders voor mij nu ik ouder ben geworden?
4. Welke kleine gewoonte in huis ademt vandaag nog ons oorspronkelijke charisma?
5. Wie schonk mij recent hoop, en hoe kan ik dat doorgeven?
6. Welke stap kunnen wij deze week zetten om onze buurt als hoopverleners te dienen?
7. Hoe kan ik mijn kwetsbaarheid tonen zonder dat het zwaarmoedig wordt?
8. Welke psalm of bijbelvers tilt mij boven teleurstelling uit?
9. Hoe verwelkomen wij jonge bezoekers zodat zij zich mede pelgrims voelen?
10. Welke droom koester ik nog voor onze gemeenschap als pleisterplaats van de hoop?



Bijbelcitataten

Deze Bijbelcitataten zijn ontleend aan de bul van paus Franciscus voor het Heilig Jaar “Spes non confundit” (de hoop stelt niet teleur) en overgenomen uit de Willibrordvertaling '75 (www.rkbijbel.nl).

Psalm 103, 3-4.8.10-12

Hij die vergeeft wat gij hebt misdreven, Hij die geneest al waar ge aan krank gaat, Hij die verlost van de groeve uw leven, Hij die u kroont met genade en erbarmen. Barmhartig de Heer en genadig, lankmoedig, rijk aan ontferming. Niet naar onze schulden behandelt Hij ons, niet naar onze zonden maakt Hij het met ons: zo hoog als de hemel is boven de aarde welft zich zijn genade over wie Hem wil vrezen; zo ver de zonsopgang is van de avond, doet Hij verre van ons hetgeen wij misdeden.

Romeinen 5, 5

En de hoop wordt niet teleurgesteld, want Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken.

1 Korintiërs 15, 3-5

In de eerste plaats dan heb ik u overgeleverd wat ik ook zelf als overlevering heb ontvangen, namelijk dat Christus gestorven is voor onze zonden, volgens de Schriften, en dat Hij begraven is, en dat Hij is opgestaan op de derde dag, volgens de Schriften, en dat Hij is verschenen aan Kefas en daarna aan de Twaalf.

Hebreeën 6, 18-20

Ons, vluchtelingen, sporen ze krachtig aan ons vast te klampen aan de hoop op het heil. De hoop is het veilige en vaste anker van onze ziel. Zij dringt door binnen het heiligdom, waar Jezus voor ons als voorloper is binnengegaan, nu Hij voor eeuwig hogepriester is geworden op de wijze van Melchisedek.



In zijn boodschap bij de afkondiging van het Heilig Jaar herinnert paus Franciscus ons er aan, dat wij als christenen de hoop die door het geloof in ons leeft juist moeten doorgeven. Daarom vraagt de paus in beweging te komen om door concrete daden van liefde de hoop te bevorderen in het leven van onze medemens: gevangenen, zieken, jongeren, migranten, ouderen en armen ('Spes non confundit', nrs. 10-15). Zo kunnen we concreet aan anderen laten zien en laten merken wat de hoop van de liefde van Christus ten diepste in ons leven als gelovige mensen betekent en het verschil maakt.

Jakobus 2, 14-18.26



Broeders, wat baat het een mens te beweren dat hij geloof heeft, als hij geen daden kan laten zien? Kan zo'n geloof hem soms redden? Stel dat een broeder of zuster geen kleren heeft en niets om te eten, en iemand van u zou zeggen: 'Geluk ermee! Houd u warm en eet maar goed,' en hij zou niets doen om in hun stoffelijke nood te voorzien - wat heeft dat voor zin? Zo is ook het geloof, op zichzelf genomen, zonder zich in daden te uiten, dood. Misschien zal iemand zeggen: 'Gij hebt de daad en ik heb het geloof.' Dan antwoord ik: 'Bewijs me eerst dat ge geloof hebt, als ge geen daden kunt tonen; dan zal ik u uit mijn daden mijn geloof bewijzen.' Zoals het lichaam dood is zonder de ziel, zo is het geloof dood zonder de daad